

Posudek na dizertační práci PhDr. Markéty Holubové

Posttraumatický stres a posttraumatický růst u příslušníků hasičských záchranných sborů

Autorka předkládá vynikající práci věnovanou aktuálnímu tématu a zpracovanou s obdivuhodnou invencí a současně nesmírnou pečlivostí. Letošní profesně náročné léto s prozatím šesti tisíci požáry ještě podtrhlo význam probíraného tématu. Každý kluk prožije období, kdy zatouží stát se hasičem a předložená práce potvrzuje, že je to volba nanejvýš správná, neboť tohle povolání jednak vyžaduje a jednak vychovává hodnotné lidi.

Pojem stres se dostal z technických oborů do medicíny před třičtvrtě stoletím a jeho uvaděč, Hans Selye, udělal ještě jeden zásadní čin: víceméně logickým postupem došel po sérii stovek experimentů k názoru, že tak jak působí škodlivina z biologické oblasti, může působit také noxa z oblasti psychosociální a otevřel tak dveře bio-psycho-sociálnímu modelu v medicíně. Ověřené poznatky týkající se důsledku stresu, distresu a nadměrného stresu jsou však mnohem čerstvějšího data a úvahy o poststresovém růstu mají ještě kratší anamnézu a všechna témata se stále rozšiřují. Poslední – pátá revize – DSM však vyvolává oprávněné obavy, zda zájmy farmaceutických firem nevedly k medicinalizaci velké části jevů patřících do oblasti sociální. Je tedy v současné době uměním udržet se při hodnocení stresových vlivů v racionálních mantinelech. Už zde chci zdůraznit, že i to se autorce podařilo.

Vzala celé téma od základů a její encyklopedické definice všech pojmů, které se v práci objeví, jsou bezpečným východiskem a zárukou toho, že čtenář jasně ví, o čem je řeč. Obecná část je tedy velmi kvalitním přehledem probírané problematiky, od stresu, přes posttraumatické poruchy a posttraumatický růst, až po organizaci záchranných složek.

Praktická část je národním příspěvkem do evropské studie a to samo zajišťuje vysoký standard všech metodik (současně práci navíc s „premiérovým“ užitím a ověřováním použitých dotazníků). Hypotézy jsou jasně formulovány, jak co se týká PTSD, tak posttraumatického růstu. Výběr souboru odpovídá zadaným kritériím a velikost souboru je úctyhodná. Zpracování velkého množství dat je vzorové a interpretace výsledků přiměřená. Autorka potvrdila většinu hypotéz s výjimkou těch, které – v rozporu s očekáváním – prokázaly u českých hasičů

ve srovnání s evropskými nižší riziko posttraumatického stresu a vyšší míru posttraumatického růstu.

V diskusi jsou probrány možné souvislosti mezi jednotlivými sledovanými aspekty dobře sestaveného celku. Do veřejné diskuse (nejen pro autorku) se tak nutkavě nabízí otázka, čím je možno vysvětlit lepší psychickou kondici českých hasičů ve srovnání s evropskými. Po dlouhých letech teoretické práce hradeckých autorů (Mareš, Křivohlavý) se konečně setkávám s praktickou ukázkou posttraumatického růstu a doufám, že tato práce přispěje k tomu, že tento koncept se dostane do ohniska pozornosti nejen psychologů, ale také kliniků.

Pokud jde o celkové hodnocení,

- **autorka splnila výtečně všechny požadavky kladené na dizertační práci;**
- **doporučuji práci k obhajobě;**
- **návrh klasifikace: prospěla s pochvalou.**

MUDr. Radkin Honzák, CSc.

ÚVL 1. LF UK

IKEM

Psychiatrická nemocnice Bohnice – Praha 8

V Praze 19.8.2015